

VIRK - Starfsendurhæfingarsjóður ses.

Ársreikningur 2018

Efnisyfirlit**bls.**

Skýrsla stjórnar	2 - 3
Áritun óháðs endurskoðanda	4 - 5
Rekstrarreikningur	6
Efnahagsreikningur	7
Sjóðstreymi	8
Skýringar	9 - 16

VIRK - Starfsendurhæfingarsjóður ses.
Kennitala 440608-0510
Guðrúnartúni 1, 105 Reykjavík

Skýrsla stjórnar

Meginstarfsemi sjóðsins

Hlutverk VIRK er að efla starfsgetu einstaklinga í kjölfar veikinda eða slysa með árangursríkri starfsendurhæfingarpjónustu. VIRK var stofnað á árinu 2008 og hefur frá hausti 2009 veitt markvissa þjónustu um allt land. VIRK hefur á undanföllum 11 árum stöðugt verið að þróa þjónustu sína í takt við reynslu, árangur og rannsóknir hérlendis og erlendis. Markmiðið er ávallt að bjóða upp á faglega þjónustu af bestu gæðum sem skilar árangri fyrir bæði einstaklinga og samfélag.

Starfsemin á árinu

Samkvæmt rekstrarreikningi nam afkoma VIRK fyrir fjármagnsliði 171,4 millj.kr. á árinu. Að öðru leyti vísast til ársreikningsins varðandi fjárhagsstöðu sjóðsins og rekstur hans á liðnu ári.

Stöðugildi hjá sjóðnum voru 41,8 og launagreiðslur sjóðsins námu 391,9 millj.kr. á árinu. Stöðugildin á fyrra ári voru 33,6 og launagreiðslur námu 309,6 millj.kr. á árinu 2017. Ástæða fjölgunar á stöðugildum hjá sjóðnum milli áranna 2017 og 2018 er annars vegnar breyting á fyrirkomulagi þjónustu þar sem hópi verktaka var sagt upp og í stað þeirra voru ráðnir inn starfsmenn og hins vegar er um að ræða fjölgun á atvinnulífstenglum vegna aukinnar áherslu á atvinnutengingu í starfsendurhæfingu.

Á árinu 2018 hefur verið lögð áhersla á að þróa áfram þjónustu við einstaklinga með skerta starfsgetu vegna heilsubrestra. Undanfarnir ár hefur sérstök áhersla verið lögð á aukna atvinnutengingu í starfsendurhæfingu og svo verður áfram á árinu 2019.

Á árinu 2018 komu 1.965 nýir einstaklingar í þjónustu VIRK og hafa aldrei komið fleiri einstaklingar inn í þjónustu á einu ári. Heildarfjöldi einstaklinga í þjónustu í lok árs 2018 var 2.465. Áfram leitar til VIRK mikill fjöldi einstaklinga sem hafa verið lengi frá vinnumarkaði og glímur við flókinn og erfiðan vanda.

Á árinu 2018 var nýtt upplýsingakerfi tekið í notkun hjá VIRK. Það verkefni var mjög stórt í sniðum þar sem upplýsingakerfið heldur utan um alla endurhæfingu einstaklinga og samskipti vegna hennar. Innleiðing kerfisins gekk að flestu leyti vel. Innleiðingin olli þó nokkrum tölum í þjónustu um mitt árið sem dró úr úrræðakaupum. Þetta er ein meginástæða þess að rekstrarniðurstaða VIRK er jákvæð á árinu 2018.

Varasjóður í lok árs var jákvæður um 4.406,8 millj.kr. en var 4.050,8 millj.kr. í byrjun árs. Varasjóður VIRK hefur þannig stækkað um 356 millj.kr. eða um 9% á árinu 2018. Um 134,6 millj.kr. eru vegna fjármunatekna.

Það er ekki hlutverk eða markmið VIRK að safna fjármunum í sjóði. VIRK er hins vegar ekki með ríkisábyrgð og því þarf að vera til staðar varasjóður til að geta staðið við þá samninga og þær skuldbindingar sem VIRK hefur samkvæmt lögum nr. 60/2012 um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða. Ráðgjafafyrirtækið Talnakönnun hefur metið þörf á stærð varasjóðs miðað við starfsemina og niðurstaðan er sú að nauðsynlegur sjóður sé 2.611 millj.kr. króna. Þetta er sjóður sem samkvæmt tölfræðilegum aðferðum er með 50% öryggi (þ.e. helmingslíkur eru á að kostnaðurinn verði meiri). Sé hins vegar miðað við 97,5% öryggi eins og oft er gert í tryggingafélögum fæst að sjóðurinn þyrfti að vera 4.075 millj. kr. Raunverulegur sjóður er 4.406,7 millj. kr. sem svarar til 99,3% öryggis. Það er mat stjórnar VIRK að varasjóður VIRK tryggir í dag það öryggi sem þarf að vera til staðar í rekstri VIRK og ekki sé þörf á frekari söfnun í varasjóð.

Framtíðaráform

Starfsemi VIRK mun halda áfram að þróa og eflast á næstu árum. Starfsendurhæfing er tiltölulega ný faggrein sem er í stöðugri þróun um allan heim og sífellt bætist við ný þekking og reynsla sem taka þarf mið af við þróun þjónustunnar hjá VIRK. Einstaklingar sem þurfa á starfsendurhæfingu að halda eru undantekningarlítið að glíma við flókinn vanda og aðstæður sem kalla á það að mismunandi fagstéttir vinni saman að því að veita meðferð og finna lausnir auk þess sem nauðsynlegt er að ólíkar stofnanir velferðarkerfisins vinni saman út frá þeim fjölbreyttu þörfum sem einstaklingar hafa.

Skýrsla stjórnar frh.

Framtíðaráform, frh

Á næstu árum verður haldið áfram að þróa og efla atvinnutengingu í starfsendurhæfingu ásamt því að áfram er lögð áhersla á að efla og bæta bæði ráðgjöf og fjölbreytt úrræði í starfsendurhæfingu.

Stjórn VIRK ákvað á árinu 2018 að fara af stað með sérstakt forvarnarverkefni til þriggja ára og taka frá fjármuni úr varasjóði vegna þess. Hjá starfsmönnum VIRK liggur mikil þekking og reynsla sem mikilvægt er að nýta til forvarna. Verkefnið hefur farið vel af stað og stór hluti þess er unninn í samstarfi við Landlæknisembættið og Vinnueftirlitið. Nánari upplýsingar um verkefnið er að finna í ársriti VIRK og einnig má benda á vefsíðu verkefnisins www.velvirk.is.

Áfram verður unnið að því hjá VIRK að straumlínulaga vinnuferla og leita leiða til að auka hagkvæmni í þjónustu auk þess að tryggja það að þjónustan þróist í takt við það sem best gerist út frá bæði rannsóknum og reynslu. Mikilvægt er að til framtíðar sé VIRK öflugt lærdómsfyrirtæki þar sem sífellt er leitað leiða til að gera betur og ná fram bæði meiri árangri og hagkvæmni í rekstri.

Ráðstöfun afkomu ársins

Stjórnin vísar til eiginfjárfirlits vegna ráðstöfunar á afkomu ársins.

Stjórn VIRK – Starfsendurhæfingarsjóðs ses. og framkvæmdastjóri staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2018 með undirritun sinni.

Reykjavík, 2. apríl 2019

Stjórn:

Framkvæmdastjóri:

Halldóra Friðjónsdóttir, formaður

Vigdís Jónsdóttir

Finnbjörn A. Hermansson, varaformaður

Gissur Pétursson

Sólveig Anna Jónsdóttir

Halldór Benjamín Þorbergsson

Sólveig Pétursdóttir

Hannes G. Sigurðsson

Sonja Ýr Þorbergsdóttir

Hjördís Þóra Sigurþórsdóttir

Þóra Hallgrímsdóttir

Margrét Sigurðardóttir

Þórey S. Þórðardóttir

Ragnar Þór Ingólfsson

Þórunn Sveinbjarnardóttir

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar VIRK - Starfsendurhæfingarsjóðs ses.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning VIRK - Starfsendurhæfingarsjóðs ses. fyrir árið 2018. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, rekstrarreikning, efnahagsreikning, sjóðstreymi og skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sjóðsins á árinu 2018, efnahag hans 31. desember 2018 og breytingu á handbæru fé á árinu 2018, í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur, og að skýrsla stjórnar hafi að geyma þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga komi þær ekki fram annars staðar í ársreikningnum.

Grundvöllur álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er nánar útskýrð í kaflanum um ábyrgð endurskoðenda. Við erum óháð sjóðnum samkvæmt ákvæðum siðareglna sem gilda um endurskoðendur á Íslandi og varða endurskoðun okkar á ársreikningi sjóðsins. Við uppfylfum jafnframt aðrar kröfur um starf okkar sem endurskoðendur í samræmi við ákvæði siðareglna.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórnendum sjóðsins að meta hæfi þess til áframhaldandi starfsemi. Stjórnendum ber að semja ársreikning sjóðsins á þeirri forsendu að um áframhaldandi starfsemi sé að ræða, nema stjórnendur ætli að leysa sjóðinn upp eða hætta rekstri hans, eða hafi ekki raunhæft val um annað en að hætta starfsemi sjóðsins. Stjórnendum sjóðsins ber að setja fram viðeigandi skýringar varðandi hæfi þess til áframhaldandi starfsemi ef við á og hvers vegna stjórnendur beita forsendunni um áframhaldandi starfsemi við gerð og framsetningu ársreikningsins.

Stjórn skal hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka og gefa út áritun með álit okkar. Nægjanleg víska er mikil víska en ekki trygging þess að endurskoðun, sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, muni ávallt leiða í ljós alla verulega annmarka séu þeir til staðar. Annmarkar geta stafað af sviksemi eða mistökum og eru metnir verulegir ef þeir, einir og sér eða samanlagðir, gætu haft áhrif á fjárhagslegar ákvarðanir notenda sem grundvallaðar eru á ársreikningnum.

Endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegu mati og faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

Greinum og metum áhættuna af verulegum annmörkum, vegna sviksemi eða mistaka, og skipuleggjum endurskoðunaraðgerðir til að mæta þessari áhættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi grunnur fyrir álit okkar. Áhættan af því að greina ekki verulega annmarka sem stafa af sviksemi er meiri en áhætta af annmörkum vegna mistaka, þar sem sviksemi getur stafað af fölsun, misvísandi framsetningu ársreiknings, að mikilvægum atriðum sé viljandi sleppt, samanteknum ráðum eða að innra eftirlit sé sniðgengið.

Öflum skilnings á innra eftirliti sem er viðeigandi fyrir endurskoðun okkar í þeim tilgangi að hanna endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.

Metum hvort val stjórnenda á reikningsskilaaðferðum sé viðeigandi og hvort matsaðferðir þeirra séu raunhæfar. Einnig skoðum við hvort tengdar skýringar séu við hæfi.

Áritun óháðs endurskoðanda frh.

Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um áframhaldandi starfsemi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að veruleg óvissa ríki, ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum í ársreikningnum um óvissuna og ef þær upplýsingar eru ekki nægjanlegar að okkar mati, víkjum við frá fyrirvaralausum álitum. Niðurstaða okkar byggir á þeim endurskoðunargögnum sem við höfum aflað fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni leitt til þess að sjóðurinn verði ekki lengur rekstrarhæfur.

Metum framsetningu, gerð og innihald ársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum og hvort hann grundvallast á fyrirliggjandi færslum og atburðum og gefi glögga mynd samanber álit okkar.

Við upplýsum stjórn meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp geta komið í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka í innra eftirliti ef við á.

Reykjavík, 2. apríl 2019

PricewaterhouseCoopers ehf.

Bryndís Björk Guðjónsdóttir
löggiltur endurskoðandi

Rekstrarreikningur 2018

	Skýringar	2018	2017
Rekstrartekjur			
Iðgjöld	4	2.555.187.259	2.354.680.178
Framlag ríkisins	4	<u>747.000.000</u>	<u>640.000.000</u>
		3.302.187.259	2.994.680.178
Starfsendurhæfing			
Útgjöld vegna starfsendurhæfingar	6	<u>2.738.701.887</u>	<u>2.479.696.517</u>
		2.738.701.887	2.479.696.517
Rekstrarkostnaður			
Laun og tengd gjöld vegna skrifstofu	5	170.197.354	156.728.247
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	7	<u>221.899.467</u>	<u>176.978.456</u>
		392.096.821	333.706.703
Afkoma fyrir fjármagnsliði		171.388.551	181.276.958
Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld			
Fjármunatekjur		166.281.717	207.179.172
Fjármagnsgjöld		(225.493)	(209.328)
Fjármagnstekjuskattur		<u>(31.445.606)</u>	<u>(37.338.514)</u>
	8	134.610.618	169.631.330
Afkoma ársins		<u><u>305.999.169</u></u>	<u><u>350.908.288</u></u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2018

Eignir	Skýringar	2018	2017
Fjárfestingar:			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	9	437.752.950	496.304.736
Skuldabréf og skuldabréfasjóðir	9	3.341.923.496	3.225.821.233
Innlánsreikningur	9	467.741.989	162.842.425
		<u>4.247.418.435</u>	<u>3.884.968.394</u>
Aðrar eignir:			
Óinnheimt iðgjöld	10	312.640.236	291.630.555
Handbært fé	11	234.517.928	311.270.789
		<u>547.158.164</u>	<u>602.901.344</u>
Eignir samtals		<u><u>4.794.576.599</u></u>	<u><u>4.487.869.738</u></u>
Eigið fé og skuldir			
Eigið fé			
Stofnfé		1.500.000	1.500.000
Sjóður til forvarnarverkefna		100.000.000	150.000.000
Varasjóður		4.406.759.244	4.050.760.075
	12	<u>4.508.259.244</u>	<u>4.202.260.075</u>
Skuldir			
Ýmsar skammtímaskuldir	13	286.317.355	285.609.663
		<u>286.317.355</u>	<u>285.609.663</u>
Eigið fé og skuldir samtals		<u><u>4.794.576.599</u></u>	<u><u>4.487.869.738</u></u>
Aðrar upplýsingar	14 - 17		

Sjóðstreymi ársins 2018

	Skýringar	2018	2017
Rekstrarhreyfingar			
Hreint veltufé frá rekstri:			
Afkoma ársins		305.999.169	350.908.288
Hreinar (fjármunatekjur) / fjármagnsgjöld		<u>(134.610.618)</u>	<u>(169.631.330)</u>
		171.388.551	181.276.958
Lækkun (hækkun) rekstartengdra eigna:			
Skammtímakröfur		(21.009.681)	(23.603.411)
Hækkun (lækkun) rekstartengdra skulda:			
Skammtímaskuldir		<u>707.692</u>	<u>76.351.077</u>
		(20.301.989)	52.747.666
Greiddir vextir og þjónustugjöld		(225.493)	(209.328)
Innborgaðar fjármunatekjur af handbæru fé og kröfum		15.301.045	14.667.300
Greiddur fjármagnstekjuskattur af vaxtatekjum af handbæru fé		(2.914.975)	(2.498.915)
Handbært fé frá rekstri		<u>163.247.139</u>	<u>245.983.681</u>
Fjárfestingahreyfingar			
Fjárfestingar í eignastýringu, (aukning)		<u>(240.000.000)</u>	<u>(200.000.000)</u>
		(240.000.000)	(200.000.000)
(Lækkun) hækkun á handbæru fé		(76.752.861)	45.983.681
Handbært fé í byrjun árs		<u>311.270.789</u>	<u>265.287.108</u>
Handbært fé í árslok		<u><u>234.517.928</u></u>	<u><u>311.270.789</u></u>

Aðrar upplýsingar

14 ,15

Skýringar

1. Almennar upplýsingar

Hlutverk VIRK er að efla starfsgetu einstaklinga í kjölfar veikinda eða slysa með árangursríkri starfsendurhæfingarþjónustu.

VIRK - Starfsendurhæfingarsjóður ses. er með heimilisfesti á Íslandi. Skráð aðsetur sjóðsins er að Guðrúnartúni 1, 105 Reykjavík.

Um starfsemi VIRK - Starfsendurhæfingarsjóðs gilda lög nr. 60/2012 um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða. Þar er kveðið á um greiðsluskyldu atvinnurekenda í sjóðinn og nam hún 0,13% af heildarlaunum starfsmanna á árinu 2015. Þessa fjárhæð bar lífeyrissjóðum að innheimta og skila til VIRK. Einnig er þar kveðið á um greiðsluskyldu lífeyrissjóða og nemur hún sömu fjárhæð og lífeyrissjóðirnir fá innheimta af atvinnurekendum.

Í lok árs 2015 var sett bráðabirgðaákvæði í lög nr. 60/2012 um tímabundna lækkun gjalda úr 0,13% í 0,10% af stofni tryggingagjalds á árunum 2016 til 2018. Framlag ríkisins var 747 milljónir króna á árinu 2018 og nemur 0,05% af gjaldstofni tryggingagjalds. Framlag ríkisins verður 739,5 milljónir króna á árinu 2019.

2. Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga að því undanskildu að hugbúnaður og rekstrarfjármunir eru gjaldfærðir við kaup. Ársreikningurinn er settur fram í íslenskum krónum. Gerð er grein fyrir helstu reikningsskilaaðferðum sem í meginatriðum eru þær sömu og árið á undan að öðru leyti en því sem fram kemur hér á eftir. Ársreikningurinn er gerður miðað við áframhaldandi starfsemi.

Við gerð reikningsskilanna þurfa stjórnendur að meta ýmis atriði og gefa sér forsendur um mat á eignum, skuldum, tekjum og gjöldum. Þó svo mat þetta sé samkvæmt bestu vitund stjórnenda geta raunveruleg verðmæti þeirra liða sem þannig eru metnir reynst önnur en niðurstaða samkvæmt matinu.

Upplýsingar um reikningsskilaaðferðir helstu liða er að finna í viðeigandi skýringum og í skýringu 16.

3. Samanburðarfjárhæðir

Þar sem það hefur átt við hefur samanburðarfjárhæðum verið breytt til þess að gæta samræmis við breytingu á framsetningu þessa árs.

4. Rekstrartekjur

Iðgjöld

Iðgjöld atvinnurekenda	1.293.706.435	1.195.682.026
Mótframlag lífeyrissjóða	1.294.501.189	1.192.559.832
Innheimtuþóknun	(33.020.365)	(33.561.680)
	<u>2.555.187.259</u>	<u>2.354.680.178</u>

Iðgjöld

Iðgjöld samanstanda af greiðsluskyldu atvinnurekenda og lífeyrissjóða í samræmi við lög nr. 60/2012 um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða.

Iðgjöld eru færð til tekna í rekstrarreikning þegar greiðsla berst sjóðnum, en við áramót eru þau iðgjöld sem greidd hafa verið á fyrstu vikum eftir lok reikningsskilatímabils færð til tekna.

Framlag ríkisins

Framlag ríkisins er fært til tekna á grundvelli greiðslu frá ríkissjóði í samræmi við ákvæði laga um tryggingagjald nr. 113/1990 og laga um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða nr. 60/2012.

Skýringar

5. Laun, launatengd gjöld og starfsmannakostnaður

	2018	2017
Laun og launatengd gjöld ársins sundurliðast þannig:		
Laun	391.853.115	309.628.773
Launatengd gjöld	81.774.786	60.773.730
Áunnið orlof, breyting	14.761.306	6.065.510
Annar starfsmannakostnaður	17.368.697	13.816.120
	<u>505.757.904</u>	<u>390.284.133</u>
Launagreiðslur til stjórnenda sjóðsins:		
Framkvæmdastjóri	18.846.876	18.150.116
Stjórnarmenn fá ekki greitt fyrir stjórnarsetu.		
Laun, launatengd gjöld og annar starfsmannakostnaður kemur þannig fram í rekstrarreikningi:		
Laun og tengd gjöld vegna skrifstofu	170.197.354	156.728.247
Fært undir útgjöld meðal starfsendurhæfingar	335.560.550	233.555.886
	<u>505.757.904</u>	<u>390.284.133</u>
Meðalfjöldi starfsmanna umreiknaður í heilsársstörf:		
Skrifstofa	14,8	13,5
Starfsendurhæfing	27,0	20,1
	<u>41,8</u>	<u>33,6</u>

Ástæða fjölgunar á stöðugildum hjá sjóðnum milli árana 2017 og 2018 er annars vegar vegna breyting á fyrirkomulagi þjónustu þar sem hópi verktaka var sagt upp og í stað þeirra voru ráðnir inn starfsmenn og hins vegar er um að ræða fjölgun á atvinnulífstenglum vegna aukinnar áherslu á atvinnutengingu í starfsendurhæfingu.

6. Útgjöld vegna starfsendurhæfingar

	2018	2017
Útgjöld vegna starfsendurhæfingar greinast þannig:		
Þjónusta og aðstöðugjald vegna ráðgjafa	654.317.684	557.859.176
Sérfræðiþjónusta og matsteymi	212.319.733	273.434.931
Úrræði	1.303.527.749	1.277.264.058
Laun og tengd gjöld vegna starfsendurhæfingar, skýring 5	335.560.550	233.555.886
Þróun á upplýsingakerfi	123.649.999	101.766.216
Styrkir vegna þróunar, rannsókna og virkni	44.167.872	35.816.250
Forvarnarverkefni	65.158.300	0
	<u>2.738.701.887</u>	<u>2.479.696.517</u>
Meðalfjöldi starfsmanna umreiknaður í heilsársstörf	27,0	20,1
Fjöldi stöðugilda ráðgjafa í lok árs	51,0	47,4
Fjöldi einstaklinga sem nutu þjónustu á vegum VIRK í lok árs	2.465	2.362
Fjöldi nýrra einstaklinga í þjónustu á árinu	1.965	1.854

Um 17 sérfræðingar (2017: 30) voru í sérhæfðum mats- og rýniteymum í lok árs, en vinnuframlag þeirra er mjög mismunandi. Um er að ræða aðkeypta þjónustu sjálfstæðra verktaka í þessum teymum.

Skýringar

7. Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður

	2018	2017
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður greinist þannig:		
Húsaleiga	30.001.176	29.298.524
Viðhald húsnæðis	3.985.934	2.056.107
Annar rekstrarkostnaður fasteigna	5.863.629	5.597.922
Innréttingar, áhöld og tæki	18.923.632	12.676.788
Ritföng og prentun	1.687.259	1.452.292
Sími, internetkostnaður og burðargjöld	5.529.036	5.314.703
Gjaldfærð áhöld og viðhald	409.280	485.225
Útgáfa og kynningarkostnaður	48.564.463	38.494.271
Menntun, ráðstefnur og námskeið	8.893.988	9.521.940
Bækur, tímarit og námsgögn	215.217	282.217
Ferðakostnaður innanlands	1.299.968	770.908
Funda-, ráðstefnu og viðskiptakostnaður	12.867.391	7.675.677
Rekstur tölvubúnaðar og hugbúnaður	38.959.214	26.139.823
Reikningsleg aðstoð	3.100.901	7.212.559
Lögfræði- og ráðgjafakostnaður	6.602.256	6.256.544
Aðkeypt þjónusta	33.835.903	22.542.177
Vátryggingar	368.233	300.237
Tryggingar starfsfólks	277.288	235.028
Annar kostnaður	514.699	665.514
	<u>221.899.467</u>	<u>176.978.456</u>

8. Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)

	2018	2017
Fjármunatekjur greinast þannig:		
Innleystur hagnaður eignastýringar	12.557.739	26.152.375
Óinnleystur hagnaður eignastýringar	104.405.982	119.759.227
Arðstekjur eignastýringar	783.481	994.228
Vaxtatekjur eignastýringar	37.771.350	51.943.899
Umsýslubóknun eignastýringar	(4.537.880)	(6.337.857)
Vaxtatekjur	13.249.918	12.494.608
Vaxtatekjur vegna innheimtu líffeyrissjóða	2.051.127	2.172.692
	<u>166.281.717</u>	<u>207.179.172</u>
Fjármagnsgjöld greinast þannig:		
Þjónustugjöld	(82.180)	(65.962)
Þjónustugjöld kreditkorta	(15.020)	(16.560)
Seðilgjöld reikninga	(127.984)	(126.661)
Vextir	(309)	(145)
	<u>(225.493)</u>	<u>(209.328)</u>
Fjármagnstekjuskattur	(31.445.606)	(37.338.514)
	<u>134.610.618</u>	<u>169.631.330</u>

Tekjur af fjárfestingum

Fjárfestingar eru í eignastýringu hjá viðskiptabönkum sjóðsins samkvæmt samningi þar um. Tekjur vegna fjárfestinganna færir sjóðurinn með eftirfarandi hætti:

Óinnleystur hagnaður eða tap eignastýringar: Er færður í lok reikningsskilátímabils samkvæmt uppgjöri frá eignastýringu og er vegna gangvirðisbreytinga og annarra matsbreytinga á fjárfestingum sjóðsins.

Innleystur hagnaður eignastýringar: Er hagnaður eða tap vegna gangvirðisbreytinga og annarra matsbreytinga af fjárfestingum sjóðsins sem hefur verið innleystur á tímabilinu.

Arðstekjur eignastýringar: Eru tekjufærðar þegar ákvörðun hluthafafundar um arðgreiðslu í viðkomandi félögum liggur fyrir.

Vaxtatekjur eignastýringar: Eru tekjufærðar miðað við upphaflega ávöxtunarkröfu skuldabréfaeignar og áfallnar vaxtatekjur vegna innlánsreikninga í eignastýringu.

Skýringar

8. Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld) frh.

Aðrar vaxtatekjur eru vaxtatekjur vegna bankainnistæðna, innheimtu lífeyrissjóða og annarra krafna.

Fjármagnsgjöld og fjármagnstekjuskattur

Fjármagnsgjöld eru færð til gjalda á því tímabili sem þau falla til. Fjármagnstekjuskattur er gjaldfærður á því ári sem hann er innheimtur.

Erlendir gjaldmiðlar og vísitölutenging

Viðskipti í öðrum myntum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í ÍSK á gengi viðskiptadags. Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskar krónur á því gengi sem síðast var skráð á árinu. Verðtryggðar eignir og skuldir eru umreiknaðar miðað við vísitölur sem tóku gildi í ársbyrjun 2019. Gengismunur sem myndast við greiðslu skulda og innheimtu krafna er færður í rekstrarreikning sem og áfallinn gengismunur á eignir og skuldir í árslok.

9. Fjárfestingar í verðbréfum

Fjárfestingar VIRK-Starfsendurhæfingarsjóðs ses. eru allar í eignastýringu hjá viðskiptabönkum sjóðsins, Íslandsbanka og Landsbanka. Eignastýringin vinnur samkvæmt fjárfestingarstefnu sem stjórn sjóðsins hefur samþykkt og tekur mið af markmiðum og aðstæðum sjóðsins.

Í efnhagsreikningi flokkast fjárfestingarnar í þrennt: Eignahluti í félögum og sjóðum, skuldabréf og skuldabréfasjóði og innlánsreikninga.

	2018	2017
Eignarhlutir í félögum og sjóðum sundurliðast þannig:		
Hlutabréf í skráðum félögum	22.487.364	49.630.854
Eignarhlutir í hlutdeildarskírteinum hlutabréfasjóða	205.152.880	269.838.736
Eignarhlutir í hlutdeildarskírteinum erlendra hlutabréfasjóða	210.112.706	176.835.146
	<u>437.752.950</u>	<u>496.304.736</u>
Skuldabréf og skuldabréfasjóðir sundurliðast þannig:		
Ríkisskuldabréf	283.956.781	378.539.913
Skuldabréf sveitarfélaga	118.699.275	54.171.539
Skuldabréf lánastofnana	196.954.750	163.914.260
Skuldabréfasjóðir	2.666.400.748	2.592.553.770
Skuldabréf fyrirtækja	75.911.943	36.641.751
	<u>3.341.923.496</u>	<u>3.225.821.233</u>

Innlánsreikningar í eignastýringu:

Innlánsreikningar eru bankareikningar og lausafjár sjóðir í eignastýringu.

Ávöxtun fjárfestinga í eignastýringu:

Ávöxtun fyrir fjármagnstekjuskatt	150.980.672	192.511.872
Nafnávöxtun	3,89%	5,46%
Raunávöxtun	0,86%	3,50%

Skýringar

9. Fjárfestingar í verðbréfum frh.

Félög og sjóðir, matsreglur

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru færðir á gangvirði. Verðbréf með breytilegum tekjum sem skráð eru á skipulegum verðbréfamarkaði eru eignfærð á markaðsverði í lok árs, en það telst vera verðið á síðasta skráningardegi ársins.

Eignarhlutir í hlutabréfa- og skuldabréfasjóðum sem ekki eru skráð á skipulegum verðbréfamarkaði er færð upp miðað við gengi sem er útgefið af sjóðunum. Það gengi á að endurspegla gangvirði undirliggjandi hluta- og skuldabréfa í sjóðunum að frádregnum kostnaði.

Skuldabréf, matsreglur

Skuldabréf eru metin á gangvirði. Skuldabréf sem eru skráð á skipulegum verðbréfamarkaði eru eignfærð á markaðsverði í lok árs, en það telst vera verðið á síðasta skráningardegi ársins.

Áhættustýring

Áhættustýring er í höndum stjórnar sjóðsins sem markar fjárfestingastefnu. Helsti fjárhagslegur áhættuþáttur sjóðsins telst vera markaðsáhætta tengd fjárfestingu í verðbréfum. Sjá nánar umfjöllun um fjárhagslega áhættustjórnun í skýringu nr. 16.

10. Óinnheimt iðgjöld

	2018	2017
Óinnheimt iðgjöld sundurliðast þannig:		
Útistandandi iðgjöld atvinnurekenda	141.979.804	135.334.896
Útistandandi móttframlag lífeyrissjóða	170.660.432	156.295.659
	<u>312.640.236</u>	<u>291.630.555</u>

Óinnheimt iðgjöld og móttframlög eru færð á nafnverði.

11. Handbært fé

Handbært fé

Handbært fé samkvæmt efnahagsreikningi og sjóðstreymi samanstendur af sjóði og óbundnum bankainnstæðum.

12. Eigið fé

Stofnfé

Stofnfé sjóðsins samkvæmt skipulagsskrá nemur kr. 1.500.000. Óskerðanlegt stofnfé samkvæmt skipulagsskrá nemur kr. 1.000.000.

Stofnaðilar sjóðsins eru: Alþýðusamband Íslands (ASÍ), Samtök atvinnulífsins (SA), Bandalag starfsmanna ríkis og bæja (BSRB), Bandalag háskólamanna (BHM), Kennarasamband Íslands, fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs, Launanevnd sveitarfélaganna og Reykjavíkurborg.

Sjóður til forvarnarverkefna

Stjórn VIRK tók ákvörðun um að fara af stað í sérstakt forvarnarverkefni sem áætlað er að ná í til þriggja ára. Á árinu 2017 voru 150 millj.kr. færðar úr varasjóði VIRK í sérstakan sjóð meðal eigin fjár til forvarnarverkefna. Á árinu 2018 nam kostnaður tengdur forvarnarverkefnum sjóðsins kr. 65.158.300 sem færður er til gjalda meðal útgjalda til starfsendurhæfingar. Þar af voru kr. 50.000.000 færðar til lækkunar á sjóð til forvarnarverkefna.

Skýringar

12. Eigið fé frh.

Varasjóður

Ráðstöfun fjármuna VIRK takmarkast við verkefni sjóðsins eins og þau eru skilgreind í skipulagsskrá og snúa að starfsendurhæfingu. VIRK er ekki með ríkisábyrgð og því þarf að vera til staðar varasjóður til að sjóðurinn geti staðið við þá samninga og þær skuldbindingar sem VIRK hefur samkvæmt lögum nr. 60/2012 um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða. Ráðgjafafyrirtækið Talnakönnun hf. hefur metið þörf á stærð varasjóðs miðað við starfsemina og niðurstaðan er sú að nauðsynlegur sjóður sé 2.611 millj.kr. Þetta er sjóður sem samkvæmt tölfræðilegum aðferðum er með 50% öryggi (þ.e. helmingslíkur eru á að kostnaðurinn verði meiri). Sé hins vegar miðað við 97,5% öryggi eins og oft er gert hjá tryggingafélögum fæst að sjóðurinn þurfi að vera 4.075 millj.kr. Raunverulegur varasjóður er 4.407 millj.kr. í lok árs 2018 sem svarar til 99,3% öryggis (2017: 97,2%). Það er mat stjórnar VIRK að varasjóður VIRK tryggi í dag það öryggi sem þarf að vera til staðar í rekstri VIRK og ekki sé þörf á frekari söfnun í varasjóð.

Yfirlit um breytingar á eiginfjárreikningum

	Stofnfé	Sjóður til forvarnarverk.	Varasjóður	Eigið fé samtals
Hreyfingar 2017:				
Staða í ársbyrjun	1.500.000	0	3.849.851.787	3.851.351.787
Fært af sjóði til forvarnarverkefna		150.000.000	(150.000.000)	0
Afkoma ársins			350.908.288	350.908.288
Staða í árslok	1.500.000	150.000.000	4.050.760.075	4.202.260.075
Hreyfingar 2018:				
Staða í ársbyrjun	1.500.000	150.000.000	4.050.760.075	4.202.260.075
Fært á sjóð til forvarnarverkefna		(50.000.000)	50.000.000	0
Afkoma ársins			305.999.169	305.999.169
Staða í árslok	1.500.000	100.000.000	4.406.759.244	4.508.259.244

13. Ýmsar skammtímaskuldir

	2018	2017
Ýmsar skammtímaskuldir sundurliðast þannig:		
Lánadrottinnar	195.798.720	206.815.762
Ógreiddir styrkir	23.298.092	31.249.948
Ógreidd laun og launatengd gjöld	21.062.757	16.147.473
Áunnið orlof	46.157.786	31.396.480
	<u>286.317.355</u>	<u>285.609.663</u>

Ýmsar skammtímaskuldir eru færðar á nafnverði.

14. Viðskipti við tengda aðila

Tengdir aðilar sjóðsins eru stofnaðilar, stjórn sjóðsins, framkvæmdastjóri og nánir fjölskyldumeðlimir fyrrgreindra aðila. Upplýsingar varðandi tengda aðila eru eftirfarandi:

	Keypt þjónusta, leiga og vörur	Skuldir
Alþýðusamband Íslands, stofnaðili	8.900.719	1.447.219
Eignarhaldsfélagið Sætúni 1 ehf., í eigu stofnaðila	16.158.447	0
Listasafn ASÍ, í eigu stofnaðila	36.594	12.198
Húsfélagið Sætúni 1, í eigu stofnaðila	154.157	0
Efling stéttarfélag, stjórnartengsl	30.001.176	0
	<u>55.251.093</u>	<u>1.459.417</u>

Skýringar

15. Aðrar upplýsingar

Skuldbindingar

Samkvæmt 15. gr. laga um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða nr. 60/2012 skulu framlög til starfsendurhæfingarsjóðs standa undir þeirri þjónustu sem sjóðnum er skylt að veita. Sjóðurinn skal ábyrgjast skuldbindingar sínar með framlögum og skal miðað við að sjóðurinn geti staðið við þær.

Vigfús Ásgeirsson tryggingastærðfræðingur, fyrir hönd Talnakönnunar hf. hefur að ósk sjóðsins metið nauðsynlegt umfang varasjóðs vegna starfseminnar. Að hans mati er niðurstaða útreikninga sú að miðað við þá skjólstaðinga sem ekki hafa lokið meðferð í lok árs 2018, sé þörf fyrir varasjóð að fjárhæð 2.611 millj.kr. Miðast sú þörf við tölfræðilegar aðferðir með 50% öryggi (þ.e. helmingslíkur eru á að kostnaður verði meiri). Stærð varasjóðsins þann 31. desember 2018 að fjárhæð 4.422 millj.kr tryggir 99,3% öryggi.

Skuldbindandi leigusamningar

Leigusamningur um skrifstofuhúsnæði undir starfsemi sjóðsins á 1. hæð að Guðrúnartúni 1 í Reykjavík er til 5 ára og tók hann gildi 1. janúar 2015. Honum lýkur án uppsagnar þann 31. desember 2019. Að leigutíma loknum á sjóðurinn forleigurétt nýti ASÍ og aðildarfélag þess ekki húsnæðið til eigin nota. Samningsfjárhæðin er verðtryggð og skal taka mánaðarlegum hækkunum samkvæmt vísitölu neysluverðs. Sjóðurinn er einnig með húsaleigusamning við Eflingu-stéttarfélag um leigu á 4. hæð að Guðrúnartúni 1. Leigusamningurinn er til 5 ára og tók hann gildi 1. júlí 2014 og lýkur án uppsagnar þann 1. júlí 2019. Leigutaki hefur að leigutíma loknum forleigurétt á húsnæðinu.

Önnu atriði

Á árinu 2019 tekur í gildi breyting á settum reikningsskilareglum sem leiðir til þess að sjóðurinn mun færa leigueign meðal eigna og leiguskulda meðal skulda. Fjárhæðin tekur mið af umsömdum leigugreiðslum og leigutíma.

16. Aðrar helstu reikningsskilaaðferðir

16.1 Gjaldfærsla kostnaðar

Kostnaður er færður til gjalda á því tímabili sem til hans er stofnað og kröfuréttur seljanda hefur myndast.

16.2 Skattamál

Í skipulagsskrá sjóðsins eru ákvæði þess efnis að jákvæð afkoma af starfsemi hans verði aðeins ráðstafað til að efla starfsemina í samræmi við hlutverk hans og með vísan til þeirra ákvæða hefur sjóðurinn fengið undanþágu frá skattlagningu. Sjóðurinn er því ekki tekjuskattskyldur lögaðili og greiðir því ekki tekjuskatt af rekstri sínum þó um jákvæða afkomu sé að ræða.

16.3 Skuldbindingar

Sjóðurinn færir skuldbindingu þegar sjóðurinn hefur lagalega eða samningslega skyldu til að greiða skuldbindingu vegna liðinna atburða, líkur eru taldar á að til greiðslu þeirra komi og hægt er að mæla þær með ábyggilegum hætti.

Skýringar

17. Fjárhagsleg áhættustjórnun

Starfsemi sjóðsins hefur í för með sér margvíslega áhættu. Samkvæmt 15. gr. laga nr. 60/2012 skulu framlög til starfsendurhæfingarsjóðs standa undir þeirri þjónustu sem sjóðnum er skylt að veita lögum samkvæmt. Sjóðurinn skal ábyrgjast skuldbindingar sínar með framlögum og skal miðað við að sjóðurinn geti staðið við þær. Engin ríkisábyrgð er á starfsemi VIRK og því er mikilvægt að það sé til staðar varasjóður til að mæta bæði sveiflum í rekstri og óvæntum áföllum í rekstri og þjónustu. Starfsemi VIRK er viðtæk og á hverjum tíma eru til staðar skuldbindingar gagnvart bæði einstaklingum og þjónustuaðilum sem geta náð nokkur ár fram í tímann. Vísað er til umfjöllunar um útreikninga á nauðsynlegum varasjóði VIRK í skýringu 12 hér að framan.

Aðrir áhættuþættir tengjast varðveislu og ávöxtun varasjóðs VIRK s.s. vegna vaxtabreytinga og áhrifa breytinga á gengi hlutabréfa og gengi erlendra gjaldmiðla. Helsti fjárhagslegi áhættuþáttur sjóðsins í varðveislu varasjóðs telst vera markaðsáhætta tengd fjárfestingu í verðbréfum. Áhættustýring er í höndum stjórnar sjóðsins sem markar fjárfestingastefnu.